

POSTANOWIENIE

22 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 22 kwietnia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa Miasta G.

przeciwko Skarbowi Państwa - Urzędowi w K.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Miasta G.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 10 kwietnia 2024 r., I ACa 714/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Miasta G. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu.

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 września 2021 r., II C 1046/19, Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo miasta na prawach powiatu przeciwko Skarbowi Państwa o zapłatę 100 026,45 zł z odsetkami z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację miasta.

Sąd drugiej instancji ustalił, że powodowe miasto potrącało 5% dochodu należnego Skarbowi Państwa za bezumowne korzystanie z nieruchomości, jako należny miastu procent na mocy ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Sąd drugiej instancji uznał, że miasto stosowało prawidłową stawkę 5% i nie przysługuje mu stawka 25% przewidziana dla wpływów Skarbu Państwa z najmu (art. 23 ust. 3 u.g.n.). Miasto podniosło, że prawidłowo gospodarowało nieruchomościami Skarbu Państwa, a okres bezumownego korzystania przez najemców z przedmiotu najmu miał miejsce między dwiema umowami najmu. Przy tym do niezawarcia kolejnej umowy najmu, przed wygaśnięciem poprzedniej, doszło z powodu zwlekania wojewody ze zgodą na zawarcie umowy. Sąd odwoławczy uznał, że argument ten nie rozszerza zakresu stosowania art. 23 ust. 3 u.g.n. Sąd drugiej instancji wskazał również, że o dochodzie powiatu można mówić wyłącznie w odniesieniu do środków, co do których doszło do dokonania potrącenia przez powiat lub miasto na prawach powiatu. Tylko przez potrącenie dochód, o którym mowa w art. 23 ust. 3 u.g.n., może być uzyskany.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miasto powołało się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych dotyczących wykładni:

1) art. 405 i 410 k.c. w zw. z art. 255 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych (u.f.p.), art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i art. 23 ust. 3 u.g.n.: czy zasadne jest orzecznictwo sądów administracyjnych, iż należna powiatowi część dochodu z zarządzania nieruchomościami Skarbu Państwa może zostać uzyskana tylko przez potrącenie z uzyskanego dochodu;

2) art. 23 ust. 3 u. g. n. w zakresie odnoszącym się do okresu bezumownego korzystania z nieruchomości, przypadającego pomiędzy dwoma pisemnymi umowami najmu lub dzierżawy, a także w kontekście ewentualnego przedłużenia trwania poprzedniej umowy w trybie art. 674 k.c. oraz art. 674 k.c. w związku z art. 694 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie miasto na prawach powiatu podnosi bezpodstawne wzbogacenie się Skarbu Państwa na skutek potrącenia przez miasto z przychodów przekazywanych Skarbowi Państwa tylko 5%, zamiast należnych – według skarżącego – 25%. W uchwale z 13 lipca 2011 r., III CZP 35/11, Sąd Najwyższy wskazał, że „Ustawa o finansach publicznych nie reguluje wprost trybu zwrotu należności odprowadzonej na rachunek budżetu państwa stanowiącej dochód jednostki samorządu terytorialnego, to jednak według jednoznacznego art. 67 tej ustawy, do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, a zatem także dotyczących pobieranych przez jednostkę samorządu terytorialnego dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej zleconych odrębnymi ustawami i nieodprowadzonych na rachunek dochodów budżetu państwa, nieuregulowanych tą ustawą, stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego i odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.). W ten sposób został w dalszym ciągu przewidziany administracyjny tryb postępowania do rozstrzygania spraw dotyczących niepodatkowych należności budżetowych stanowiących dochód budżetów jednostek samorządu terytorialnego, w tym także do rozstrzygania o zwrocie przekazanych nienależnie do budżetu Skarbu Państwa kwot stanowiących na podstawie art. 23 ust. 3 u.g.n. dochód powiatu.”.

Artykuł 405 k.c. dotyczy bezpodstawnego wzbogacenia na skutek zdarzeń cywilnoprawnych, czyli zdarzeń mających skutki w sferze prawa cywilnego, a art. 410 k.c. dotyczy nienależnie spełnionych świadczeń cywilnoprawnych. Tymczasem rozliczenia powiatu z budżetem państwa nie mają charakteru rozliczeń cywilnoprawnych. Drugą stroną tych rozliczeń nie jest Skarb Państwa, który jest formą działania Państwa w sferze cywilnoprawnej, lecz jednostka sektora finansów publicznych, której przypadają przychody z nieruchomości Skarbu Państwa. Zatem w świetle art. 60 i 67 u.f.p. wykluczone jest, aby Skarb Państwa był bezpodstawnie wzbogacony w rozumieniu art. 405 k.c. na skutek rozliczeń regulowanych Ustawą o finansach publicznych.

Mimo pominięcia tego aspektu sprawy przez Sąd drugiej instancji zaskarżony wyrok odpowiada prawu i nie zachodzi potrzeba oceny zasadności

zarzutów kasacyjnych będących podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ponadto sądy powszechne i Sąd Najwyższy nie są uprawnione do oceny zasadności orzecznictwa sądów administracyjnych o wyłączności potrącenia uregulowanego w Ustawie o gospodarce gruntami do pokrycia należności powiatu z tytułu zarządzania nieruchomościami Skarbu Państwa. Dlatego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. pozwanemu przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

[SOP]